КРАТКОСРОЧНА ПРОГРАМА НА ОБЩИНА РАЗЛОГ

ЗА НАСЪРЧАВАНЕ

ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ

ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА

2021 – 2024 ГОДИНА

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АУЕР – Агенция за устойчиво енергийно развитие
БГВ – бойлер за гореща вода
ВИ – възобновяеми източници
ВЕИ – възобновяеми енергийни източници
ВИЕ – възобновяеми източници на енергия
ВЕЦ – Водноелектрическа централа
ВтЕЦ – Вятърна електрическа централа
ДКЕВР – Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
ЕЕ – Енергийна ефективност
ЕС – Европейски съюз
ЕСБ – Енергийна стратегия на България
ЕК – Европейска комисия
ЗБР – Закон за биологичното разнообразие
ЗВ – Закон за водите
ЗГ – Закон за горите
ЗЕ – Закон за енергетиката
ЗЕЕ – Закон за енергийна ефективност
ЗЕВИ – Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗРА – Закон за рибарство и аквакултури
ЗУТ – Закон за устройство на територията
ЗЧАВ – Закон за чистотата на атмосферния въздух
КЕВР – Комисия за енергийно и водно регулиране
КЕП – Крайно енергийно потребление
КПД - Коефициент на полезно действие
kW - Киловат
MW- Мегават
kW/h - Киловат час
kW/p - Киловат пик
l/s – литра в секунда
MW/h - Мегават час
GWh - Гигават час
kW-Year - Киловата годишно
kWh/m² - киловат час на квадратен метър
MW/ h -Year - Мегават часа годишно
l/s – литра в секунда
m/s – метра в секунда
НПДЕВИ – Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НСИ – Национален статистически институт
ОП – Оперативна програма
ПЧП – публично-частно партньорство
ПНИЕВИБ – програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива
РЗП – разгъната застроена площ
PV – Фотоволтаик
СЦР – Северен централен район
ФЕ – фотоволтаична енергия

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата програма е разработена в съответствие с Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ), чл. 10, ал. 1 и ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ).

Тя е насочена към активизиране на държавната политика за устойчивото използване на ВЕИ на общинско ниво, съобразно специфичната ситуация във всяка община.

Принципите, които са залегнали в разработването на НПДВЕИ, и които имат отношение към регионалната политика, са следните:

Децентрализация: Разширяване на отговорностите на регионалните и местните власти от планиране към реализиране на НПДВЕИ.

Планиране: Реализирането на НПДВЕИ се осъществява чрез областните и общинските програми и подлежи на актуализиране в резултат на мониторинга и оценките от прилагането й.

Ангажираност: Мерките на националната политика за развитие на ВЕИ не заместват, а допълват местните мерки.

Състезателност и прозрачност: Съобразно качеството на предлаганите проекти (което се проверява допълнително от АУЕР на база икономическа ефективност на инвестициите) и в съответствие с принципите за прозрачност и яснота, областните и общинските програми се конкурират за ефективно използване на местните ресурси.

Партньорство и сътрудничество: осъществяване на дейностите по планирането и реализацията НПДВЕИ чрез партньорство с централните, регионалните и местните власти, НПО, бизнес-средите, научните организации (университети и институти).

Информационно осигуряване: наличие на актуална информация на регионално и местно равнище относно изпълнението на НПДВЕИ.

Очаквани ефекти от подобряване на взаимодействието между централните и местните органи на изпълнителната власт:

- балансиране на икономическите, екологичните и социалните аспекти при усвояване потенциала на ВЕИ.
- институционална и секторна координация при решаване на задачите за развитие на ВЕИ.
- Повишаване на квалификацията в институциите на регионално ниво в прилагането на общинските програми по ВЕИ.
- изграждане на информационна система за подпомагане на дейностите по ЕЕ и ВЕИ на местно ниво.

II. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Общинската Програма е съобразена с развитието на особеностите и потенциала на община Разлог за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива и действащият общински план за енергийна ефективност.

Основни цели:

Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, подобряване на средата за живот и труд, чрез определяне на възможните дейности, мерки и инвестиционните намерения на общината.

Създаване на условия за активизиране на икономическия живот в общината при спазване на установените норми за вредни вещества в атмосферата.

Подцели:

- Подобряване енергийното управление на територията на общината и намаляване разходите за енергия в обекти и сгради, финансирани от общинския бюджет чрез:

- Внедряване на енерго спестяващи технологии и мерки;

- Усъвършенстване на организацията за поддръжка и контрол на енергийните съоръжения.

- Подобряване качеството на енергийните услуги.

- Достигане на нормативните изисквания за осветеност в учебни, детски, социални и здравни заведения, улици, пешеходни зони и други.

- Осигуряване на оптимални условия за работна среда.

Повишаване нивото на: Информираност, култура и знания на ръководния персонал на общинските обекти, експерти и специалисти на общинската администрация за работа по проекти от фондовете по енергийна ефективност;

Квалификация на експлоатационния персонал.

Създаване на системата за събиране на информация за енергопотреблението на общинските обекти и изготвяне на точни анализи и прогнози.

Изготвяне на проекти за финансиране от Програмите на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на образованието, младежта и науката, Програма за развитие на селските райони и други за внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки.

Включване в Национални, регионални, областни и местни проекти за Евроинтеграция и партньорство за съвместно финансиране.

Използване потенциала на екипа на общината, на Съюза на учените в България и изграждане на партньорство при реализиране на мероприятия за енергийна ефективност.

III. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

- ✓ Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ);
- ✓ Закон за енергетиката (ЗЕ);
- ✓ Закон за устройство на територията (ЗУТ);
- ✓ Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- ✓ Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);
- ✓ Закон за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ);
- ✓ Закон за горите;
- ✓ Закон за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите актове за неговото прилагане;
- ✓ Закон за водите;
- ✓ Закон за рибарство и аквакултурите;
- ✓ Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ЗУТ);
- ✓ Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ЗООС);
- ✓ Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ЗООС);
- ✓ Наредба № 6 от 09.06.2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителната електрически мрежи (ЗЕ);
- ✓ Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството (ЗУТ).

IV. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

4.1. Географско местоположение

Община Разлог се намира в Югозападна България, в обхвата на Югозападен район за планиране. Административно е включена в границите на област Благоевград. Община е разположена в едноименна котловина, като в границите й попадат части от северните склонове на Пирин, южните склонове на Рила и западните склонове на Родопи. На север граничи с община Рила (област Кюстендил); на изток – с община Белица; на юг – с общините Кресна и Банско и на запад – с общините Симитли и Благоевград. Територията на община Разлог е 440,213 кв.км. Тя е шеста по големина в област Благоевград (от общо 14 общини), като заема 6,8% от площта на областта.

През общината преминават два второкласни пътя от републиканската пътна мрежа:

- второкласен път II-19, осъществяващ връзка в западна посока със Симитли и с международен път Е79 по направлението север - юг към София и Кулата и трансевропейски транспортен коридор № 4 и в южна посока с Гоце Делчев (ГКПП „Илинден“) и Кавала;

- второкласен път II-84, осъществяващ връзка в североизточна посока с Велинград и автомагистрала „Тракия” (Е-80), респ. трансевропейски транспортни коридори №№ 4, 8 и 10.

От регионално значение е преминаването през общината на теснолинейната железопътна линия между град Септември и село Добринище.

Общинският център град Разлог отстои на 160 км от столицата, на 53 км от областния център Благоевград, на 141 км от Пловдив и на 6 км от Банско.

Община Разлог е съставена е от осем населени места - град Разлог, който е общински център и седем селски населени места: Баня, Бачево, Годлево, Горно Драглище, Долно Драглище и Елешница.

Град Разлог е исторически наложил се икономически, културен и административен център в района на Разложката котловина. Разположен е на 830 м. надморска височина. Населението му е 11295 жители. В града има над 41 жилищни сгради от възрожденски архитектурен тип разложко -чепинска къща, които притежават качества на паметници на културата. Църквите “Свето Благовещение” и “Свети Георги”, градският музей са част от множеството местни забележителности. Разлог е изявен икономически център - седалище на голяма част от по-значимите фирми, които функционират на територията на общината и привлекателно място за чуждите инвеститори.

Село Баня (2903 жит.) е балнеоложки курорт с местно значение, разположен на 5 км. източно от Разлог. Развито е животновъдството, производството на фуражни култури. Обслужва се от гара на теснолинейната ж.п. линия “Септември- Добринище” . Има 72 термални извора, баня, плувен басейн и оранжерии с минерална вода и множество хотели и къщи за гости, предлагащи СПА туризъм. Жилищният фонд е добре поддържан.

Село Бачево (1564 жит.) е на 6 км. северно от Разлог в склоновете на Рила на 900 м.н.в. Развито е животновъдството, производството на фуражни култури. В близост има минерални извори. Обявено е за балнеоложки и климатичен курорт с местно значение. Селото е добре благоустроено, електрифицирано, водоснабдено и почти изцяло канализирано. Жилищният фонд е добре поддържан.

Село Годлево (476 жит.) е на 7 км. северно от Разлог в склоновете на Рила на 900м.н.в. Развито е овцевъдството, производството на царевица и фуражни култури и дърводобива. Селото е електрифицирано, водоснабдено и почти изцяло канализирано и асфалтирано. Жилищният фонд е добре поддържан.

Село Долно Драглище (663 жит.) е на 11 км. североизточно от Разлог. Селото е електрифицирано, водоснабдено, частично канализирано и асфалтирано. Развито е дърводобива. Жилищният фонд е добре поддържан.

Село Горно Драглище (867 жит.) е на 13 км. североизточно от Разлог. Развито е животновъдството и фуражното земеделие. Селото е електрифицирано, водоснабдено и почти изцяло канализирано, улиците са асфалтирани. Жилищният фонд е добре поддържан.

Село Добърско (559 жит.) е на 18 км. северно от Разлог в склоновете на Рила на 1050 м.н.в. Развито е животновъдството, фуражни култури и дърводобив. Селото е електрифицирано, водоснабдено и почти изцяло канализирано, улиците са асфалтирани.

Село Елешница (1280 жит.) е на 15 км. източно от Разлог, в западното подножие на Родопите по долината на р. Златарица. Център е на държавно лесничейство, развит е дърводобивът. Селото е електрифицирано, водоснабдено, почти изцяло канализирано, улиците са асфалтирани.

4.2. Климат

Климатът в общината е умерено-контитентален със слабо изразено средиземно-морско влияние, проникващо по долината на река Места. В температурно отношение районът се характеризира през зимното полугодие със студено време, особено във високопланинската част. Средната януарска температура за Разлог е (-2)° С. Лятото е

сравнително кратко и прохладно. Средната юлска температура е 18.6° С. Средната годишна температура е 8.3° С. Задържането на снежната покривка в зоните за зимен отдих и ски-спорт е средно 150 дни.

През повечето месеци на годината преобладават северозападни и западни ветрове. През зимния сезон се увеличава честотата на югозападните ветрове. Особеното котловинно разположение на общината, в сянката на трите планини, обуславя слаба продухваемост. Сутрешните и вечерни скорости на вятъра са малки. През нощта студените въздушни маси, спускайки се от планинските склонове, изместват топлия въздух в котловината, което води до образуване на мощни температурни инверсии.

4.3. Води

Община Разлог е прочута с водното си богатство. През територията й протичат множество реки, притоци на р. Места - Исток, Язо, Круше, Бяла река и Годлевска река. Подземните води, карстови пукнатини, поровите води, обуславят голямото водно богатство на общината.

Топли минерални извори има в с. Баня, в м."Катарино" в Разлог, в м."Ръждавец" в с. Бачево. С най-голям дебит и най-висока температура е изворът в с. Баня- 84 л/сек. И 54 С° . Водата е подходяща за балнеолечение и профилактика, за използване в плувни басейни, за оранжерийно производство, за производство на фармацефтични и козметични продукти и за отоплителни системи в бита. Параметрите на извора в с. Бачево са - дебит 2,4 л/сек. и температура 22 С°. Водата му е подходяща за използване в плувни басейни. Минералната вода от извора в с. Елешница също е подходяща за балнеолечение и профилактика, плувни басейни, оранжерийно производство и топлоснабдяване. Рационалното използване на водните ресурси е важна предпоставка за бъдещото енергийно и устойчиво развитие на общината.

Природното и ресурсно разнообразие и богатство са важен фактор за конкурентоспособността и икономическия просперитет на община Разлог, защото то определя нейната уникалност и атрактивност. Развитието на общината трябва да се фокусира върху използването на уникалните природни ресурси и богатства и превръщането им в пазарен продукт, но същевременно следва да осигури тяхното опазване и разумно използване. Всички дейности свързани с използването, опазването и възстановяването на природните ресурси на общината следва да бъдат координирани и ориентирани към реализацията на една цялостна стратегия за интегрирано местно развитие, основана на принципите на устойчивото развитие.

4.4. Почви

Най - разпространени на територията на Община Разлог са кафявите и канелени горски почви, а в районите с надморска височина над 1600м. са характерни планинско - горските тъмноцветни почви. Върху заравнените повърхности на билата се образуват планинско - ливадни почви. По поречията на реките почвите са хумусно алувиално - ливадни почви.

4.5. Демографска структура

Площ, брой населени места, население (*Справка НСИ –12.2019год***)**

Община Разлог	**19 086**
Гр. Разлог	11295
Села в община Разлог	7791

4.6. Сграден фонд (*Справка НСИ –Преброяване 2011год***)**

Жилища 6101 бр.
Домакинста 7495 бр.

4.7. Икономика

Икономическата характеристика на община Разлог се определя от производствения и потребителски потенциал на град Разлог, съчетанието на разнообразни исторически обекти, разположени сред великолепна природа, наличните водни ресурси, както и от локацията на общината. Тя е разположена по транспортното направление по течението на река Места (Пловдив-Септември-Гоце Делчев-ГКПП „Илинден") и неговата връзка с направлението по долината на река Струма (Трансевропейски коридор №9), осъществявана от седловината Предела. Селското и горското стопанство също притежават значителни потенциали, които следва да бъдат оценени и използвани, особено по отношение на биоземеделието и неговите връзки със селския туризъм. Въпреки преминалата много висока строителна активност в общината преди 2009 г., строителството и последващата продажба на недвижими имоти продължават да имат значима роля в местната икономика.

Показателите и постиженията на общинската икономика се дължат основно на отраслите търговия, туризъм и преработваща промишленост. Преработващата промишленост се основава на производството на дървен материал и мебели, на изделия за строителството и на електрически продукти. Разнообразната структура на преработващата промишленост е предпоставка за стабилен индустриален сектор, където са концентрирани някои от най-големите местни фирми и работодатели. Секторът е локализиран основно в град Разлог, където най-обширните производствени

терени са в източната част на града и около жп гарата. Производствени терени има и в западната част.

Докато преработващата промишленост е съсредоточена в град Разлог и неговите промишлени зони, туристическите дейности са по-равномерно разпределени между общинския център Разлог, неговите крайградски територии и селата в общината. Традиционен център за рекреация и балнеология е село Баня, където могат да бъдат използвани различни по вид средства за настаняване. Все още не са усвоени оптимално ценните балнеоложки ресурси в селата Бачево и Елешница. Минералните води в землището на град Разлог са сред предпоставките за обособяването на селищното образование „Пирин". Там вече са завършени различни по вид туристически и ваканционни структури, включително и голф игрища. В рилските села Добърско, Горно Драглище и Долно Драглище има възможности за успешно съчетание на културен и екологичен туризъм – трите села пазят значимо историческо наследство – църкви от различни епохи, характерен собствен бит и са подход към маршрутите на Рила и Национален парк „Рила". Годлево се отличава със своите дадености за развитие на риболовен туризъм, докато село Бачево с възможности за практикуване на езда.

Големият брой новопостроени имоти за настаняване предопределя нуждата от рационална и устойчива стратегия за развитието на туризма в общината, която да осигури баланс между търсенето и предлагането на ваканционни имоти. Към момента тежестта е на страната на предлагането.

Брой предприятия по икономически дейности и по сектори

Анализът на структурата на икономиката е важен, за да могат да се определят основните приходоносители и структуроопределящи сектори на общинско и областно ниво. На следващите две фигури са представени дяловете по брой предприятия на отделните отрасли в област Благоевград и община Разлог през 2018 година.

Фиг. 1. Брой предприятия по икономически дейности в община Разлог и област Благоевград през 2018 г.

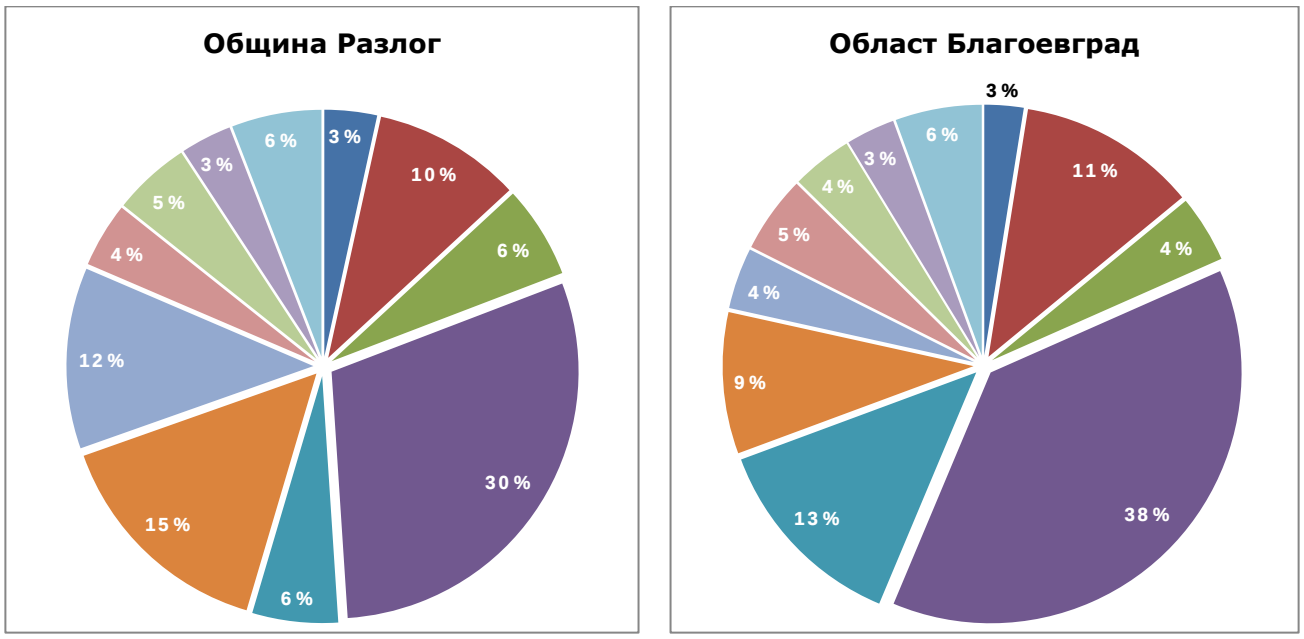

Източник: ТСБ – Благоевград

На областно ниво най-голям брой предприятия има в отрасъл „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" – 6 682 или 38% от всички в областта. Следват отрасъл „Транспорт, складиране и пощи" с 2 294 предприятия или 13% от всички и „Преработваща промишленост" с 2 028 стопански единици или 12% от общия брой. На общинско ниво водещ отново е отрасъл „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" с 329 предприятия или 29,8% от всички в общината. На второ място се нарежда „Хотелиерство и ресторантьорство" със 116 предприятия или 15% от всички, а трети е „Операции с недвижими имоти" със 131 фирми или 11,9% от всички.

V. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗОБНОВЯМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ

Основният вид ВЕИ, който се използва в община Разлог е биомаса – дърва за горене, както в обществения сектор, така и сред населението. Докато в обществения сектор потреблението на дърва за горене е несъществено, то потреблението им сред населението се увеличава. Основен проблем тук е множеството нискоефективни, физически и морално остарели горивни системи. На покривите на частни жилища има инсталирани единични термосоларни системи, предимно със селективни панели. Термосоларни инсталации в общинския сектор са незначителни.

На територията на общината има построени 6 броя ВЕЦ – „ Евклипс инвест“ ООД, с.Бачево с инсталирана мощност от 1254 кW; „АКВ- ВАК“ ООД, с. Бачево, с инсталирана мощност 1028 кW; „Разлог БИОЕНЕРДЖИ“ ООД, гр. Разлог с инсталирана мощност 120 кW; „ АКВА ФОРС“ ЕООД, гр. Разлог с инсталирана мощност 200 кW; „Погледец лесинвест“ ЕООД, гр. Разлог с инсталирана мощност 750 кW; „ИРИТА“ ЕООД, с. Елешница с инсталирана мощност 860 кW;

Към момента на територията на община Разлог има 5 инсталирани фотоволтаични централи с инсталирана мощност над 30 кWр - „Р- Груп” ЕООД, гр. Разлог с инсталирана мощност от 150 кWр; „РЕП ТРИ” ЕАД, гр. Разлог с инсталирана мощност 4918кWр; „Разлог енерджи парк“ ЕАД с инсталирана мощност от 9000кW; „Разлог солар“ ЕООД, гр. Разлог с инсталирана мощност 197,4 кW; „ С Проджект 3“ ЕООД, гр. Разлог с инсталирана мощност от 3700 кWр;

Изградени са 37бр. фотоволтаични централи на територията на община Разлог до 30 кW с обща мощност от 1100 кW.

В общината няма реализирани инсталации за използване на други видове ВЕИ.

VI. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРОГРАМИ

Приоритетите на община Разлог за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници е в зависимост от стратегическите цели и политиката за развитие - постигане на конкурентоспособна, динамична и рентабилна местна икономика, подобряване на стандарта на живот на населението на територията на общината и намаляване на емисиите на парникови газове, като елементи от политиката по устойчиво енергийно развитие.

Недостатъчните финансови средства в община Разлог все повече затрудняват въвеждането на технологии за прилагане на ЕЕ и използване на енергия от ВЕИ.

Възможности пред общината би могло да има в използването на различни механизми за насърчаване използването на ВЕИ, а именно:

- Привличане на партньори за изграждане на системи за производство на енергия – ББР, частни фирми, предоставящи лизингови схеми и др.
- Чрез сключване на договори с гарантиран резултат - ЕСКО договори.
- Използване на финансов ресурс на европейски структурни и инвестиционни фондове.

Ползите от подобна инвестиция ще бъдат:

- задоволяване нуждите на населението на общината с по- евтина топлинна енергия;
- значително намаление на разходите за поддръжка на обществени сгради.

VII. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА И ВЪЗМОЖОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ ПО ВИДОВЕ РЕСУРСИ

Като основа за изготвяне на програмата се използва анализ на потенциала на енергията от възобновяеми източници, които са налични като природен ресурс на територията на общината.

1. Слънчева енергия

Град Разлог, като част от област Благоевград, има средногодишна слънчева радиация 1318 kWh/m^2 при хоризонтална повърхност и 1486 kWh/m^2 при вертикална. Този потенциал следва да се разработи максимално.

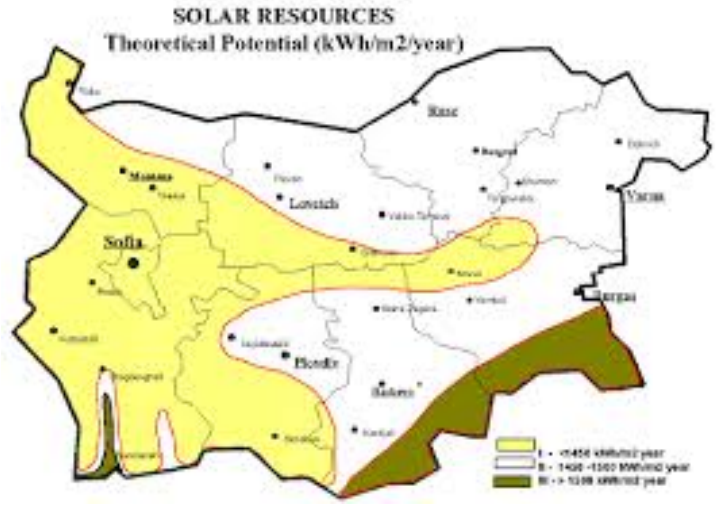

Теоретичен потенциал е дефиниран като количество слънчева енергия, който попада на един квадратен метър хоризонтална земна повърхност във времеви отрязък – една година. Като част от район едно на теоретичната карта за потенциала излиза, че годишно соларната енергия е под 1450 kWh/m^2 , което не е максималната възможност от 1700 kWh/m^2 за нашата страна, но в съчетание и с поземлените ресурси, е идеално за инвестиции в подобни проекти.

Районът попада в слънчева зона Югозападен регион, който заема 50% от територията на страната и 60% от населението. При него характерно е:

- Средна годишна продължителност на слънчевото греене:
  - За сезона 31.03. - 31.10. до 1750 h
  - За сезона 31.10. - 31.03. 400 – 500 h

Ресурс на слънчевата енергия – приблизително 4,25 kWh/m2/дневно.

Община Разлог разполага с нескончаем ресурс от слънчева енергия, като след преобразуване тя може да бъде използвана като топлинна енергия или електроенергия като продукт на пазара за крайно енергийно потребление. При инсталирането на мощностите следва да се направи задълбочен анализ на конкретния терен, като това предпроектно проучване ще отрази и редица други фактори, като смяната на годишните сезони, конкретното ослънчаване на този терен, възможности за свързване към мрежата на „ЧЕЗ Мрежи“, физичните особености на терена, възможности за инсталиране на самата система, достъпност на тежкотоварна техника и възможности за поддръжка. Достъпният потенциал на общината е голям. Проведеният анализ от профилът на общината показва и много подходящи условия по отношение на терените.

Най-достъпни и икономически ефективни са технологиите за преобразуване на слънчевата енергия в топлина, включващи т.н. слънчеви колектори. Предимствата на слънчевите термични инсталации се заключават в следното: произвежда се екологична топлинна енергия;

икономисват конвенционални горива и енергии; могат да се използват в райони, в които доставките на енергии и горива са затруднени.

Количеството уловена и оползотворена слънчева енергия се влияе съществено от качествата на различните типове слънчеви колектори, както и от вида на цялостната слънчева инсталация за получаване на топла вода. Слънчевият колектор може да се оформя като самостоятелен панел или във вид на интегрирани повърхности, оформени като строителен елемент, например покрив или стена.

Подобно съчетаване на функциите увеличава значително икономическата целесъобразност от употребата на слънчеви колектори.

2. Вятърна енергия

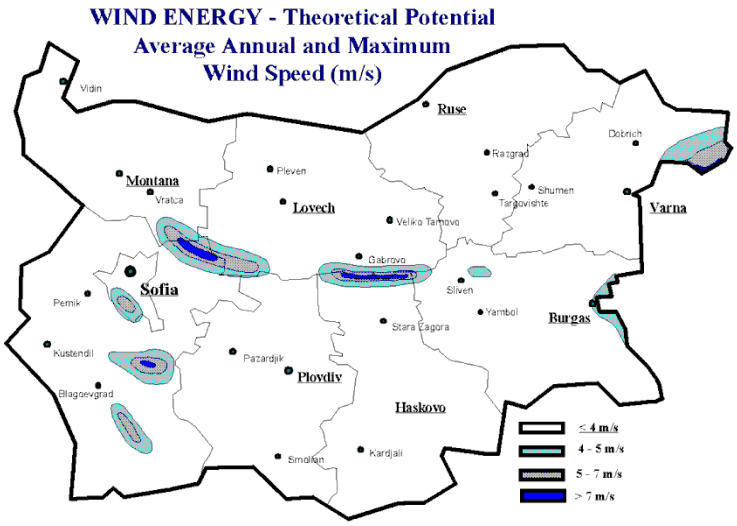

Картата на ветровия потенциал на България показва ниска скорост на вятъра в района на Разлог или между 5-12m/s. Тази средногодишна скорост е първият критерий за оценка на потенциала на района. Вторият такъв е неговата посока. Картата е с общ характер и съставена след продължително проучване в период от 30 години. Теоретично потенциала на България не е голям, но конкретни планински територии могат да разполагат с този потенциал.

Община Разлог попада в зона А - Първият район , включващ обширните равнинни части на страната (Дунавската равнина, Тракийската низина, Софийското поле, долините на р.Струма и р.Места и района на Предбалкана), където средната многогодишна скорост на вятъра като правило не превишава 2 м/сек. Най-висока там е скоростта на вятъра през зимата (февруари, март), а най-ниска - през есента (септември, октомври). Добре е изразен денонощният ход на скоростта на вятъра, предвид наличието на планинско-долинна циркулация в котловината.

В зона А около 70% от ветровия потенциал е наличен през зимата и 40% през пролет и лято.

Цялостно община Разлог е неподходяща за развитие на ветрови ферми, но след проучване може да има конкретни терени, на които това да е подходящо. Бъдещото развитие в подходящи планински зони и такива при по-ниски скорости на вятъра зависи от прилагането на нови технически решения.

3. Водна енергия

През територията на община Разлог преминават множество малки реки.

Община Разлог не се различава като характеристика на водните количества от тенденциите в страната. Оттока на реките и деретата е с максимално водно количество през пролетния период и с минимален от юли до октомври, тъй като са зависими от снеготопенето, валежите и наличието на подземни води, които повишават водното равнище в района си.

Съществуващият технически и икономически потенциал за големите ВЕЦ вече е използван или е неизползваем поради ограничения от съображения за опазване на околната среда.

Условно обособена част сред хидроенергийните обекти са малките ВЕЦ с максимална мощност до 10 MW. Те се характеризират с по-малки изисквания относно сигурност, автоматизиране, себестойност на продукцията, изкупна цена и квалификация на персонала. Тези характеристики предопределят възможността за бързо започване на строителството и за влагане на капитали в дългосрочна инвестиция с минимален финансов риск. Малките ВЕЦ могат да се изградят на течащи води, на питейни водопроводи, към стените на язовирите, както и на някои напоителни канали в хидромелиоративната система. Те са подходящи за отдалечени от електрическата мрежа потребители, могат да бъдат съоръжавани с българско технологично оборудване и се вписват добре в околната среда, без да нарушават екологичното равновесие. Напоследък активно се развиват технологии за усвояване на енергийния потенциал на водни потоци с ниска скорост.

В община Разлог се изградени 6 броя ВЕЦ с обща инсталирана мощност от 4212 кW. По течението на реките на територията на община Разлог, е нереалистично да се изгражда ново конвенционално хидросъоръжения с ВЕЦ.

С развитие на технологиите за усвояване на енергията на бавнотечащи води е възможно да се инсталират такива съоръжения по течението на реките.

4. Геотермална енергия

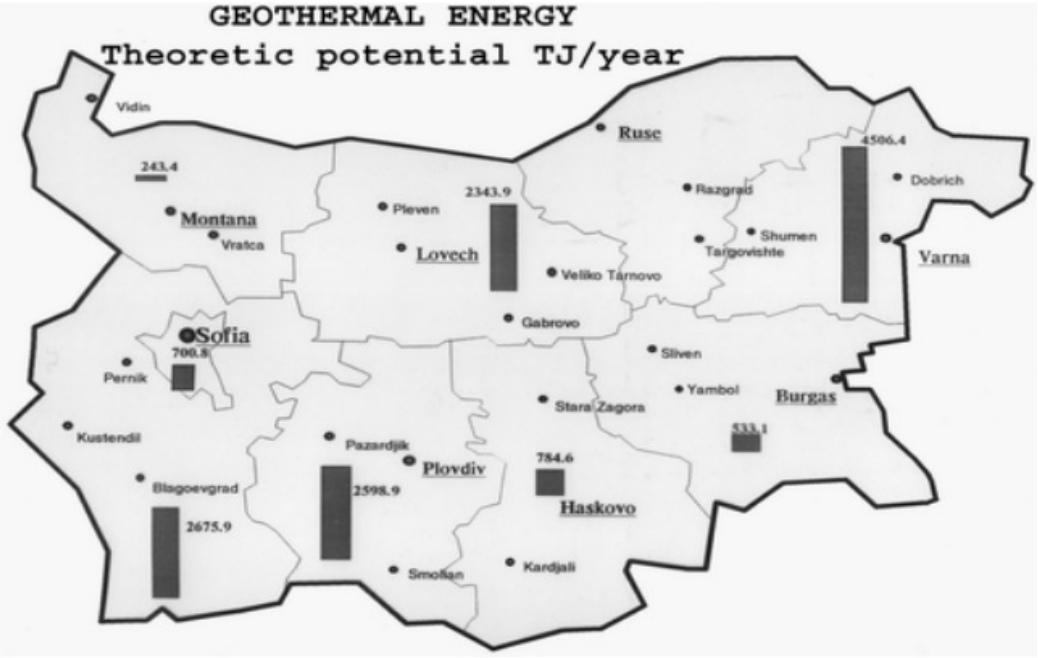

Топлинната енергия от земята се извлича чрез сондажи и могат да се разделят на два основни вида , според температурата им и област на приложение:

- С ниска температура: този вид енергия се употребява директно или индиректно , като поради температурната амплитуда от 20 до 100 градуса е подходящо за употреба в бита, в индустриалното производство.
- С висока температура: всички води с по-висока температура от 90 до 180 градуса.

Територията на общината предстои да бъде подробно изследвана, но региона има достъпен потенциал и предстои да се развие.

5. Биомаса

Терминът „биомаса“ означава органична материя с растителен или животински произход. „Биомаса“ е ключов възобновяем ресурс в световен мащаб. За добиването и не е задължително поголовно изсичане на дърветата, а възможно най-добре да се използва дървесния отпадък.

Вид биомаса:

Биомаса – горска дървесина.

Биомаса от дървопреработването.

Биомаса от селско стопанство.

Биогаз.

Използването на биомаса от горското стопанство и свързаните с него промишлености - Неизползваните отпадъци от дърводобива и малоценната дървесина, която сега се губи без да се използва могат да бъдат усвоени само след раздробяване на трески или преработване в дървесни брикети или пелети след пресоване и изсушаване. Производството на трески има значително по-ниски разходи от производството на брикети и пелети, при което се изисква предварително подсушаване на дървесината и е необходима енергия за пресоване. На територията на общината естествената растителна покривка е сравнително добре запазена. Горския фонд е 212 320 дка, от които 26 758 дек са собственост на Община Разлог;

Използване на биомаса от селското стопанство – За балиране и транспорт на сламата има подходяща технология. Необходимото оборудване в голяма степен липсва и днес не се използва с пълния си капацитет на територията на общината.

Производството на биогаз може да се осъществи по няколко възможни начина, като биогазовите инсталации за преработка на отпадъците се обвържат с:

- Отпадъци от малки ферми;
- Битови и индустриални отпадъци;
- Извличане на сметищен газ;
- Към промишлени предприятия;

- За преработка на утайки от ГПСОВ.

VIII. ИЗБОР НА МЕРКИ, ЗАЛОЖЕНИ В НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ (НПДЕВИ)

Изборът на подходящите мерки, дейности и последващи проекти е от особено значение за успеха и ефективността на енергийната политика на Община Разлог. При избора на дейности и мерки е необходимо да бъдат взети предвид:

- достъпност на избраните мерки и дейности;
- ниво на точност при определяне на необходимите инвестиции;
- проследяване на резултатите.
- контрол на вложените средства.

За насърчаване използването на ВИ са приложими следните мерки:

- Административни мерки
- Финансово-технически мерки

8.1. Административни мерки

При изготвяне на дългосрочните и краткосрочни програми за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници и биогорива на територията на общината следва да бъдат заложени и списък от административни мерки, имащи отношение към реализирането на програмите.

8.1.1. Примерни административни мерки, съгласно методическите указания на АУЕР:

- При разработване и/или актуализиране на общите и подробните устройствени планове за населените места в общината да се отчитат възможностите за използване на енергия от възобновяеми източници;
- Да се премахнат, доколкото това е нормативно обосновано, съществуващите и да не допускат приемане на нови административни ограничения пред инициативите за използване на енергия от възобновяеми източници;
- Общинската администрация да подпомага реализирането на проекти за достъп и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, потребление на газ от възобновяеми източници, както и за потребление на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;

- Общинската администрация да подпомага реализирането на проекти на индивидуални системи за използване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;

- Общината да провежда информационни и обучителни кампании сред населението за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на енергия от възобновяеми източници.

8.1.2. Препоръчителни административни мерки за Община Разлог:

1. Въвеждане на енергиен мениджмънт в общината, в съответствие с регламентираните права и задължения в ЗЕВИ и Закона за енергийната ефективност;
2. Съгласувано и ефективно изпълнение на програмите за насърчаване използването на ВЕИ;
3. Ефективно общинско планиране и функционираща общинска администрация;
4. Съобразяване на общите и подробните устройствени планове за населените места в общината с възможностите за използване на енергия от ВЕИ.
5. Минимизиране на административните ограничения пред инициативите за използване на енергия от ВИ;
6. Подпомагане реализирането на проекти на индивидуални системи за използване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ;
7. Намаляване на разходите за улично осветление, чрез въвеждане на комбинирани системи с внедрени соларни панели;
8. Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови, оползотворяващи енергия от ВИ;
9. Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради успоредно с мерки по оползотворяване на енергията от ВИ.
10. Изграждане и експлоатация на системи за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници.
11. Стимулиране производството на енергия от биомаса.
12. Провеждане на информационни и обучителни кампании сред населението за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на енергия от възобновяеми източници.

8.2. Финансово – технически мерки:

8.2.1. Технически мерки Съгласно методическите указания на АУЕР, Програмата за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отразява наличието и възможностите за съчетаване на мерките за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници с тези, насочени към повишаване на енергийната ефективност.

- Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници и мерки за енергийна ефективност при реализация на проекти за реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост – държавна и общинска;
- Изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници върху покривните конструкции на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост – държавна и общинска;
- Подмяна на общинския транспорт, използващ конвенционални горива с транспорт използващ биогорива при спазване на критериите за устойчивост по чл.37, ал.1 от ЗЕВИ и/или енергия от възобновяеми източници;
- Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници при изграждане и реконструкция на мрежите за улично осветление на територията на общината;
- Мерки за използване на енергия от възобновяеми източници при изграждане и реконструкция на парково, декоративно и фасадно осветление на територията на общината. Мерките, заложени в настоящата Програма на община Разлог за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници ще се съчетават с мерките, заложени в НПДЕВИ.

Препоръчителни технически мерки за Община Разлог:

1. Използване на енергия от възобновяеми източници и мерки за енергийна ефективност при реализация на проекти за реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост – държавна и общинска;
2. Изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници върху покривните конструкции на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост – държавна и общинска;
3. Използване на енергия от възобновяеми източници при изграждане и реконструкция на мрежите за улично осветление на територията на общината;

4. Използване на енергия от възобновяеми източници при изграждане и реконструкция на парково, декоративно и фасадно осветление на територията на общината.
5. Изграждане на фотоволтаични централи върху имоти общинска собственост, които не са подходящи за ползване от земеделски производители.

8.2.2. Източници и схеми на финансиране

За успешното реализиране на всички заложени в Програмата цели и мерки община Разлог е необходимо да използва както собствени, така и привлечени средства.

Следните източници на финансиране биха могли да бъдат използвани:

Основните източници на финансиране на настоящата Програма са:

- Държавни субсидии – републикански бюджет;
- Общински бюджет;
- Собствени средства на заинтересовани лица;
- Договори с гарантиран резултат;
- Публично - частно партньорство;
- Финансиране по Оперативни програми;
- Финансови схеми по Национални и европейски схеми за подпомагане;
- Кредити с грантове по специализираните кредитни линии.

При определянето на източниците на финансиране за реализиране целите на Краткосрочната общинска програма за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива на община Разлог, са взети предвид възможностите за осигуряване на собствени финансови средства от общинския бюджет, привличане на външни ресурси съобразно наличните към момента на планиране финансови инструменти, разработването на нови форми на инвестиционни партньорства, както и предимствата на успешни комбинации от два или повече източника на финансиране за осигуряване на устойчивост на постиганите резултати

✓ ***Собствени средства от общинския бюджет***

Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до

отпускане на средства за подобряване на енергийните характеристики на образователната и социалната инфраструктура и уличното осветление. При реализирането на мащабни инвестиции и финансирането на цялостни решения ролята на общинския бюджет е само допълваща спрямо общия размер на необходимия финансов ресурс.

- ✓ ***Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяема енергия (ЕБВР);***

Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници е разработена от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз. Програмата предоставя кредитни линии на участващите български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни дружества за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници.

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (REECL)

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (REECL) е създадена през 2005 г. с безвъзмездни средства от МФК и кредитен ресурс от ЕБВР с оглед осъществяване на енергоефективни мерки в жилищни сгради с бенефициенти физически лица и домакинства.

Програмата REECL, която представлява кредитен механизъм в размер на 50 милиона евро за финансиране на енергийната ефективност в жилищния сектор. Тези средства се предоставят на утвърдени български търговски банки за отпускане на потребителски кредити за енергоспестяващи мерки в българските домове.

Те включват: енергоефективни прозорци; изолация на стени, подове и покриви; ефективни печки и котли на биомаса; слънчеви нагреватели за вода; ефективни газови котли и термопомпени климатични системи.

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за енергийна ефективност в България

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка се финансира чрез безвъзмездни средства от Международен фонд „Козлодуй" (МФК) и кредитен ресурс от ЕИБ, чрез подписан през м. декември 2006 г. меморандум между Р. България, ЕИБ и ЕБВР – в качеството и на администратор на МФК. Кредитната линия е насочена към финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за публичния и частния сектор. Кредитната линия осигурява не само финансов ресурс (кредити, комбинирани с безвъзмездна помощ), но и техническа помощ при планиране и осъществяване на проекта.

- ✓ ***Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници";***

Фонд за енергийна ефективност и възобновяеми източници в България (ФЕЕВИ) е револвиращ фонд, създаден с публично-частно партньорство като автономно юридическо лице, с цел финансиране на инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с приоритетите в националните дългосрочни и краткосрочни програми по енергийна ефективност, приети от Министерския съвет. Основния капитал на ФЕЕВИ се формира от средства предоставени от Глобалния екологичен фонд на ООН, Правителството на Р България, средства от двустранни (правителствени) дарения и средства от друг и дарители, частни предприятия. ФЕЕВИ изпълнява функциите на финансираща институция за предоставяне на кредити и гаранции по кредити, както и на център за консултации. ФЕЕВИ оказва съдействие на българските фирми, общини и частни лица в изготвянето на инвестиционни проекти за енергийна ефективност. Фондът предоставя финансиране, съфинансиране или гарантиране пред други финансови институции.

Основен принцип в управлението на ФЕЕВИ е публично-частното партньорство. Фондът следва ред и правила, разработени с

техническата помощ, предоставена от Световната банка и одобрени от Българското правителство.

www.bgeef.com

- ✓ ***Национален доверителен ЕкоФонд;***

Фондът е създаден през м. октомври 1995 г. по силата на суапово споразумение "Дълг срещу околна среда" между Правителството на Конфедерация Швейцария и Правителството на Република България. Съгласно чл. 66, ал.1 на Закона за опазване на околната реда, целта на Фонда е управление на средства, предоставени по силата на суапови сделки за замяна на "Дълг срещу околна среда" и "Дълг срещу природа", от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България. Фондът допринася за изпълнение на политиката на Българското правителство и поетите от страната международни ангажименти в областта на опазване на околната среда. Националният доверителен ЕкоФонд е независима институция, която се ползва с подкрепата на българското правителство.

Националният доверителен ЕкоФонд финансира проекти в четири приоритетни области:

- Ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото;
- Намаляване замърсяването на въздуха;
- Опазване чистотата на водите;
- Опазване на биологичното разнообразие.

www.ecofund-bg.org

- ✓ ***Форми на публично-частно партньорство***

Договори "до ключ". При този вид взаимоотношения, публичният сектор предоставя правата и задълженията на частния сектор да

проектира, изгради и експлоатира съоръжение за определен период. Предмет на договора може да са инсталации за производство на енергия, системи за ефективно използване на енергията в обществения сектор, системи за контрол и мониторинг разхода на енергия и горива и други.

Финансирането на изпълнението на проекта може да се извърши изцяло от страна на публичния сектор, като частният сектор заплаща "такса" за експлоатирането, или да бъде осигурено от страна на частния сектор, като изплащането на направената инвестиция е за сметка на събирането на "такси" или други вземания.

- ✓ ***ЕСКО услуги***

ЕСКО компаниите са бизнес модел, който се развива в България от няколко години. ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи услуги. Основната им дейност е свързана с разработването на пълен инженеринг за намаляване на енергопотреблението. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето възнаграждение от достигнатата икономия в периода, определен като срок на откупуване. Договорът с гарантиран резултат е специфичен търговски договор, регламентиран с чл. 38 от Закона за енергийната ефективност. Намаляване разходите за горива, енергия и други консумативи и повишаването на комфорта в сградите държавна или общинска собственост, могат да са предмет на договори за управление и експлоатация и/или проектиране, доставка, монтаж. Могат да бъдат реализирани някои от следните схеми:

Договор с гарантиран резултат

При този вид договори фирмата за енергийни услуги гарантира минимално ниво на икономии. Постигнатите допълнителни ефекти над гарантираните се разпределят дялово между страните или се капитализират само в една от тях. Частният сектор поема риска, при

условие, че не бъдат постигнати минималните гарантирани икономии, да не възвърне инвестициите си. Финансиране: Финансовите средства за осъществяване на подобен тип проекти могат да са собствени средства на частния сектор, привлечени средства, финансиране от трета страна.

Зелени инвестиции - механизъм на Протокола от Киото

Съгласно Закона за енергетиката (ЗЕ), се създава вътрешна българска система за издаване и търговия със зелени сертификати. За всяко месечно произведено количество електричество от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ), производителят му получава зелен сертификат, който е без налична ценна книга и се издава и регистрира от ДКЕВР.

- ✓ ***Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда;***
- ✓ ***Финансовия механизъм на ЕС***
- ✓ ***Структурни фондове на ЕС***
- ✓ ***Национална програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради***

IX. ПРОЕКТИ

Списък с предложените за реализация проекти

През периода на действие на програмата, Община Разлог ще заложи на следните приоритети свързани с Енергийната ефективност и ВЕИ:

№	Проект	Прогнозна стойност (лева)	Източник на финансиране
1.	Изграждане на солна инсталация за производство на топлинна и електрическа енергия на покрива на обществени сгради: 1. СУ 1. "Братя Каназиреви"; 2. ОУ "Никола Парапунов"; 3. ПГ по МСС; 4. Социален дом „Блян“ 5. ОДЗ „Елиза Астинова“ 6. ОДЗ „Незабравка“ 7. ОДЗ №4 8. НЧ гр. Разлог 9. МБАЛ- гр. Разлог 10. Административна сграда/бивш Интернат/	500 000 лв.	Общински бюджет Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“; ПЧП; договори с гарантиран резултат -ЕСКО договори

2	Проект 300 ВЕИ къщи - Въвеждане на ВЕИ чрез PVT(*комбинирано производство на топлинна и електроенергия*) технология в частни жилищни сгради на територията на община Разлог	4 500 000 лв.	Частни инвестиции, Лизингови схеми, ЕСКО договори
3.	Изграждане на фотоволтаични централи върху имоти общинска собственост с мощност над 1MW и система за съхранение на ел. енергия. - 02693.107.59 - 02693.107.60 - 02693.107.63 - 02693.108.295 - 61813.242.188	13 000 000 лв.	ПЧП, Собствени бюджетни средства, Фонд на фондовете - Фонд за градско развитие
4.	Изграждане на фотоволтаичен паркинг и зарядна станция за електроавтомобили в МБАЛ – гр.Разлог.	120 000 лв.	Общински бюджет; ПЧП; договори с гарантиран резултат -ЕСКО договори
5.	Инсталиране на ВЕИ инсталации, фотоволтаични и слънчеви системи в производствени предприятия, складове, търговски и офис сгради.	2 400 000 лв.	Оперативна програма иновации и конкурентоспособност (ОПИК); Частни инвестиции; Лизингови схеми, ЕСКО договори;
6.	Създаване на информационна система за ВЕИ в община Разлог, включваща база данни за инвестиционните разходи и количествата произведена енергия	5000 лв.	Общински бюджет
7.	Обучение на специалисти от Общинската администрация, работещи в сферата на ВЕИ.	3000 лв.	ИПА, АУЕР и др.
8.	Провеждане на ежегодни информационни кампании за ползите от въвеждането на ВЕИ.	1200 лв.	Общински бюджет
	ОБЩО ЗА ПРОГРАМАТА	**20 529 200 лв.**	

X. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА ОТ РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ

Наблюдението и контрола на общинската краткосрочна Програма за насърчаване използването на ВЕИ и биогорива на община Разлог се осъществява на три равнища. **Първо равнище:** Осъществява се от общинската администрация по отношение на графика на изпълнение на инвестиционните проекти залегнали в годишните планове. По заповед на кмета на общината, оторизиран представител на общинска администрация, изготвя периодично доклади за състоянието на планираните инвестиционни проекти и прави предложения за актуализация на годишните планове. Докладва за трудности и предлага мерки за тяхното отстраняване. Периодично (поне

един път в годината) се прави доклад за изпълнение на годишния план и се представя на Общинския Съвет.

Второ равнище: Осъществява се от Общинския съвет. Общинският съвет, в рамките на своите правомощия, приема решения относно изпълнението на отделните планирани дейности и задачи по ЕЕ (регламентирано в чл.9 и чл.10 от ЗЕВИ).

Трето равнище: АУЕР. Нормативно е установено изискването за предоставяне на информация за изпълнението на общинските програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници на АУЕР. Отчетите се представят на Агенцията по образец до 31 март на годината, следваща отчетната година. Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за:

- Същността на общинската политика за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и биогорива;
- Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките на общинската политика за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и биогорива, въз основа на индикаторите за наблюдение;
- Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване;
- Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинската политика за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ и биогорива.

Съгласно нормативните разпоредби на ЗЕВИ краткосрочните програми за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива се разработват за срок от три години.

Кметът на общината е длъжен да:

1. уведомява по подходящ начин обществеността за съдържанието на програмите за ВЕИ, включително чрез публикуването им на интернет страницата на общината;
2. организира изпълнението на програмите по ал. 1 и предоставя на изпълнителния директор на АУЕР, на областния управител и на общинския съвет информация за изпълнението им;
3. организира за територията на общината актуализирането на данните и поддържането на Националната информационна система по чл. 7, ал. 2, т. 6 от ЗЕВИ;
4. отговаря за опростяването и облекчаването на административните процедури относно малки децентрализирани инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници и за производство на биогаз от селскостопански материали - твърди и течни торове, както и на други отпадъци от животински и

органичен произход, а когато е необходимо - прави предложения пред общинския съвет за опростяването и облекчаването на процедурите;

5. оказва съдействие на компетентните държавни органи за изпълнение на правомощията им по този закон, включително предоставя налична информация и документи, организира набирането и предоставянето на информация и предоставянето на достъп до съществуващи бази данни и до общински имоти за извършване на оценката по чл. 7, ал. 2, т. 4 от ЗЕВИ.

Реализирането на настоящата Програма е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Постигнатите ефекти от изпълнението на Програмата следва да бъдат изразени чрез количествено и/ или качествено измерими стойностни показатели /индикатори, посочени в съставена за целта таблица

Мерки за въвеждане на ВЕИ, очаквани резултати и индикатори за тяхното измерване

№	Мерки за ЕЕ	Очаквани резултати	Индикатор	Мярка	Източник на информация
1	**Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници в публичния и частния сектор**	Въведени ВЕИ в общински сгради и намаляване потреблението на енергия в тях; Намаляване разходите в общинския бюджет; Въведени ВЕИ в жилищни сгради; Повишаване на комфорта на обитаване на обектите; Намаляване потреблението на енергия в общината.	Общински сгради с въведени ВЕИ; Частни жилищни сгради с ВЕИ; Количество спестена енергия; Количество спестени емисии на CO^2 Икономии в общинския бюджет	Брой Брой kWh Тон Лева	Технически и работни проекти, издадени разрешения за строеж; Справки за потребявано количество ел. енергия; Годишни отчети за изпълнение на общинския бюджет.
2	**Стимулиране на бизнес сектора за използване на ВЕИ и привличане на местни и чуждестранни инвестиции**	Инсталирани фотоволтаични и/или слънчеви системи върху големи покривни и сградни площи на производствени предприятия, складове, търговски и офис сгради; Намаляване потреблението на енергия; Подобряване условията на труд.	Обновени производственисгради; Количество спестена енергия; Количество спестени емисии на CO^2	Брой kWh Тон	Технически и работни проекти; Издадени разрешения за строеж; Справки за потребявано количество ел. енергия.

3	**Използване на енергия от ВЕИ при осветление на улици и площади**	Извършено енергийно обследване на системата за улично осветление на територията на общината; Въведено енергоспестяващо улично осветление в община Разлог; Намаляване потреблението на енергия; Намаляване разходите в общинския бюджет.	Монтирани енергоспестяващ и осветителни тела; Количество спестена енергия; Количество спестени емисии на CO^2	Брой kWh Тон	Резюмета и доклади от извършени енергийни обследвания на уличното осветление; Справки за потребявано количество ел. енергия за улично осветление Годишни отчети за изпълнение на общинския бюджет.
4	**Повишаване на квалификацията на общинските служители с цел изпълнение на проекти свързани с въвеждането и използването на ВЕИ**	Проведени обучения на общински служители за въвеждане на ВЕИ; Изпълнение на заложените в общинската краткосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ и биогорива проекти и дейности; Създадена информационна система за ВЕИ в община Разлог, включваща база данни за инвестиционните разходи и количествата произведена енергия.	Реализирани проекти в областта на ВЕИ; Проведени обучения; Обучени общински служители за ВЕИ; Създадени информационни системи за ВЕИ в община Разлог	Брой Брой Брой Брой	Документация на реализираните проекти; Присъствени списъци, сертификати и други документи за проведени обучения; Годишни справки от създадената информационна система за ВЕИ в община Разлог, включваща база данни за инвестиционните разходи и количествата произведена енергия.
5	**Повишаване на нивото на информираност сред заинтересованите страни в частния и публичния сектор, както и сред гражданите във връзка с възобновяемите енергийни източници**	Подобрена информираност на гражданите и бизнеса по въпроси, свързани с ползите от въвеждане на ВЕИ	Проведени информационни кампании; Проведени семинарии обучения; Изработени информационни материали; Публикации в медии.	Брой Брой Брой Брой	Присъствени списъци; Снимки; Копия на информационни материали; Копия на публикации в медии.

За успешния мониторинг на Програмата е необходимо да се прави периодична оценка на изпълнението, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати.

XI. ОЧАКВАН ЕФЕКТ

Инвестициите във възобновяеми енергийни източници предлагат осезаеми ползи за околната среда и икономиката, а настоящата програма прави възможни такива инвестиции. Основните ползи са:

- ***Финансови икономии*** – Ефектът се наблюдава както в домакинствата, така и в общинските учреждения. Инвестициите в производството и потреблението на ел. енергия от ВЕИ намаляват потреблението на скъпите в момента енергоизточници, а от това и годишните сметки за потребление се редуцират;

- ***Повишаване на конкурентоспособността*** – Инвестициите в производството на ВЕИ биха довели до по-голяма степен енергийна независимост и биха дали положителен ефект върху производствения капацитет и разходи на предприятията. По-малките оперативни разходи означават по-голяма конкурентоспособност;
- ***Ползи за околната среда*** – Инвестициите в производството на възобновяеми енергийни източници намаляват емисиите на въглероден двуокис и така допринасят пряко за по-чиста околна среда.

Краткосрочната Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива има отворен характер и в срока на действие до 2024 г. ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от нормативните изисквания, новопостъпилите данни, инвестиционни намерения и финансови възможности за реализация на нови мерки, проекти и дейности.

Настоящата програма е разработена на основание чл.10, ал.1 от ЗЕВИ и е приета с Решение на Общински съвет – Разлог № 23 от 11.02.2021 година.